

Arbejdskraft, end man vilde være naaet, hvis Arbejderne bleve udførte i Fabrikfens Lokaler, hvor Arbejderne vare samlede, ligesom man jo ogsaa derved har ført en Uhygge ind i Arbejdernes Hjem, som ikke kan andet end være absolut uheldig og i overordentlig mange Tilfælde ogsaa absolut demoraliserende. Det er derfor ganske naturligt, at man paa dette Omraade har faaet Hørens op derved ogsaa blandt Arbejderne. Jeg skal vel erkende, at der endnu findes enkelte iblandt dem, som ikke have bedre Forstaaelse af dette, end at de mene, at dette Arbejde i Hjemmene i og for sig er meget rart; den største Del er imidlertid fed af det og vil helst ud af det. Det er meget muligt, at man kom til at gaa til en Lovgivning, som forbød — maaste med nogle Begrænsninger — industrielt Arbejde i Hjemmene, for saa vidt dette ikke udførtes for vedkommendes egen Regning, og man vilde maaste ogsaa blive nødt til, saaledes som man har uaaetet gøre det i England, at underkaste denne Hjemmeindustri en vis Kontrol, idet de andre Beboere jo dog have nogen Interesse af, hvad der bliver ført ind i det Hus, hvortil de skulle leve og opholde sig. Jeg skal erkende, at en Lov om 8 Timers Arbejdsdag vil være illusorisk eller dog vanskeligt at overholde for de Arbejdere, som udføre Arbejde hjemme for egen eller for andres Regning. Men medens dette Lovforslag ikke tager Sigte paa at beskytte de Arbejdere, der udføre Arbejde for egen Regning, tager det i hvert Fald Sigte paa at beskytte dem, der arbejder for andres Regning. Vil man derfor, hvad jeg haaber, komme ind paa dette Princip i Lovgivningen ved det Lovforslag, her er Tale om, vil det sandsynligvis ogsaa være nødvendigt at faa Regler for, i hvor stor Udstrækning der for andres Regning maa arbejdes i Hjemmene. Med Hensyn til Landet skal jeg blot gentage, hvad jeg har sagt ved Indbringelsen af Lovforslaget, at der ikke fastsættes Regler for det almindelige Landbrug, men at man dog tror, at det er muligt, i hvert Fald i nogen Grad, at komme med Regler ogsaa der. Man har imidlertid ment, at det var rigtigst ved den foreslaede Undersøgelse at faa konstatere, i hvor Udstrækning det kunde ske. Det har været saa meget naturligere for Forslagsstillerne at gaa den Vej, som jo Landbruget har en ret fuldgyldig Repræsentation her i Tinget, og det derfor kunde synes rigtigst i nogen Grad at høre disse Repræsentanters Mening om dette Princip, forinden man gav sig til at foreslaa Regler, hvorefter der skulde arbejdes i Landbruget.

Med disse Bemærkninger skal jeg foreløbig slutte.

Lund: Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne indledede sin Tale med en Bemærkning om, at Lovforslaget jo sikkert nok vilde møde megen Modstand, og jeg har paa Fornemmelsen, at den ærede Ordfører derved tænkte paa Modstand over det hele. Det kan jo ogsaa gerne være, at denne Modstand vil komme, og jeg for mit Vedkommende tvivler ikke om, at Modstanden nok skal komme. Naar jeg imidlertid har ønsket at knytte blot et Par Bemærkninger til Lovforslaget, vil jeg paa Forhaand sige, at det ikke er for at rejse absolut Modstand mod Princippet i Lovforslaget. Dette kunde ikke falde mig ind, alene af den simple Grund, at jeg anser Princippet i det hele taget for saa lidt drøftet, i hvert Fald i den Lovgivende Forsamling her i Landet, at det vilde være temmelig uvøbet uden videre at gaa hen og sige: Dette kunne vi slet ikke have med at gøre! Min Stilling til det skulde gerne være den spørgendes, eller jeg kunde ogsaa sige Tvivlerens. De Bemærkninger, jeg vil gøre, skulde gerne være prægede af, at jeg spørger. Jeg tvivler maaste, men jeg spørger i hvert Fald, og det er der da ikke noget ondt i! Jeg havde paa Fornemmelsen, maa jeg ogsaa sige, af det Foredrag, vi nu hørte, at selve den ærede Ordfører ogsaa forholdt sig ret tvivlende. Jeg behøver kun at nævne en saadan Ytring som den, at den ærede Ordfører ikke var fiksler paa, at en 8 Timers Arbejdsdag vilde passe til alle Virksomheder. Det er netop ogsaa det, jeg tror, og naar Forslaget bliver taget under Behandling i det Udvalg, der ventelig bliver nedsat, vil det nok vise sig, at man vil have ondt ved i det hele taget at kunne anvende Lovforslaget paa en hel Bunde Virksomheder i Landet. Uhykken eller i hvert Fald Vanskeligheden er jo foreløbig, at der savnes Forbilleder i hvert Fald her i Landet; de Debatter, der kunne have været førte om det i fremmede Parlamenter, i England f. Eks., ere vistnok ikke meget almindeligt kendte. Et er at diskutere en Sag og tale i al Almindelighed om den, det have vi jo nok gjort i nogle Aar; jeg har hørt adskillige Foredrag derom i Tinget og faaet forskellige Forespørgsler derom paa Valgdagene osv.; men nogen indgaaende Behandling have vi endnu ikke haft. Men at det er betimeligt at faa den, følger jo af sig selv, og jeg skulde for øvrigt være tilbøjelig til at tro, at Sagen vilde være bedst tjent med uden al for lang Tale at gaa i Udvalg for at